

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

PRAVILA 2021.-2027.

PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

Sadržaj

GLAVA I. OPĆENITO O RIZICIMA	3
1. Upravljanje rizicima na razini SUK	4
2. Sustavno utvrđivanje, procjena i upravljanje rizicima	4
3. Ciklus upravljanja rizicima	5
4. Posebno o rizicima povezanim s velikim izmjenama u SUK	7
GLAVA II. SKUPINA ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA	8
GLAVA III. PROCJENA RIZIKA	8
1. Općenito	8
2. Procjena utjecaja rizika	9
3. Procjena vjerojatnosti rizika	9
4. Vrednovanje rizika	10
GLAVA IV. MJERE ZA UBLAŽAVANJE RIZIKA	11
1. Općenito	11
2. Odobranje identificiranih rizika i predloženih mjera za ublažavanje	12
GLAVA V. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O RIZICIMA	13
1. Općenito	13
2. Sastanak Osoba za upravljanje rizicima	14
3. Posebno o ulozi UT	14
GLAVA VI. PROCJENA RIZIKA PRIJEVARE	15
GLAVA VII. POLITIKA SPRJEČAVANJA RIZIKA PRIJEVARE	15
1. Općenito	15
2. Samoprocjena rizika prijevare	16
3. Skupina za procjenu rizika prijevare tijela SUK	17
4. Strategija sprječavanja korupcije	17
5. Temeljne mjere za suzbijanje prijevara	17
GLAVA VIII. POPIS PRILOGA	19
GLAVA IX. PREGLED PROMJENA	19

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

UVODNA NAPOMENA:

RAČUNANJE ROKOVA: Rok u ovim Pravilima je vremensko razdoblje koje se računa na dane, mjesece i godine. Ako je rok određen na dane, u rok se ne uračunava dan kad je dostava ili priopćenje obavljeno, odnosno dan u koji pada događaj od kojeg treba računati trajanje roka, već se za početak roka uzima prvi idući dan. Ako posljednji dan roka pada na državni blagdan u Republici Hrvatskoj ili u subotu odnosno nedjelju, rok istječe protekom prvoga idućeg radnog dana. Rok određen na mjesece, odnosno na godine istječe onog dana, mjeseca ili godine koji po svom broju odgovara danu kada je dostava ili priopćenje obavljeno, odnosno danu u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka. Ako toga dana nema u mjesecu u kojem rok istječe, rok istječe posljednjeg dana toga mjeseca. Subote, nedjelje i blagdani ne utječu na početak i na tijek roka. Ukoliko se radi o radnim danima, subote, nedjelje i blagdani utječu na početak roka te rok počinje prvi idući radni dan.

IZMJENE REGULATORNOG OKVIRA UNIJE: Ako se nakon dana donošenja ovih Pravila izmjeni regulatorni okvir Unije na kojem se ova Pravila temelje, **primjenjuje se korelacijska tablica**. UT će o svakoj izmjeni koja utječe na primjenu procedura, odnosno postupanje koje je definirano ovim Pravilima obavijestiti tijela SUK. Svaka izmjena regulatornog okvira Unije ne podrazumijeva nužno i izmjenu, odnosno donošenje nove verzije Pravila.

GLAVA I. OPĆENITO O RIZICIMA

Rizik se definira kao potencijalna prijetnja, događaj (ili ukupnost događaja), aktivnost (ili ukupnost aktivnosti), ili pak propuštanje, koje može uzrokovati pojavu nepravilnosti, neprihvatljivost troškova, potrebu za financijskim ispravcima (korekcijama) ili gubitak ugleda tijela SUK te može biti prijetnja uspješnom obavljanju dodijeljenih im funkcija ili pak prijetnja učinkovitom funkcioniranju sustava u cijelosti. Propuštene prilike također se smatraju rizicima, a riječ je o situacijama kada nadležno tijelo SUK ili odgovorna osoba nije poduzela mjere/radnje koje je u skladu s primjenjivim pravilima bila obvezna poduzeti.

Cilj aktivnosti upravljanja rizicima jest svesti rizike pojedinih tijela SUK na prihvatljivu razinu provođenjem mjera koje će ublažiti (umanjiti) mogućnost pojave rizika, učinak njihove realizacije ili oboje istovremeno.

Prihvatljiva razina rizika jest stupanj rizika koji je struktura upravljanja spremna prihvatiti u nastojanju ispunjavanja ciljeva. Navedeno znači da prilikom analiza u svakom pojedinom slučaju treba ponderirati određenu razinu „prihvatljivog rizika“.

Uzimajući u obzir kontekst upravljanja rizicima, **moгу se izdvojiti sljedeće kategorije:**

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

a) Upravljanje rizicima na razini SUK – u okviru upravljanja rizicima na razini SUK svako tijelo SUK sustavno utvrđuje i procjenjuje rizike koji mogu ugroziti postizanje ciljeva tog tijela, utvrđuje i poduzima mjere za ublažavanje utvrđenih rizika te prati razvoj utvrđenih rizika. Upravljanje rizicima na ovoj razini provodi se na temelju odredbi članka 36. Financijske uredbe i kriterija uspostave SUK, koji zahtijevaju kontinuirano upravljanje rizicima, praćenje unutarnjih slabosti te periodično procjenjivanje učinkovitosti unutarnjeg sustava kontrole na svim razinama upravljanja. Obveza svih tijela SUK, kao vlasnika rizika je utvrđivanje rizika kojima su podložni, njihovo procjenjivanje, definiranje i provođenje mjera za njihovo ublažavanje.

b) Upravljanje rizicima na razini operacija/ projekata – procjena rizika na ovoj razini utemeljena je na uzorkovanju kontrola povezanih sa specifičnim zadaćama tijela SUK, osiguravajući učinkovitu uporabu sredstava Programa, u slučajevima kada 100%-tne provjere nisu praktične u smislu učinkovitosti.

c) Upravljanje rizicima vezano uz provedbu delegiranih funkcija – u navedenom slučaju radi se o procjenjivanju rizika PT koju provodi UT u okviru obavljanja nadzora nad delegiranim funkcijama.

Iz konteksta upravljanja rizicima na razini sustava može se izdvojiti i **d) upravljanje rizikom prijevare**. Navedeno se temelji na odredbi članka 74. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) 2021/1060, u skladu s kojom UT uvodi djelotvorne i razmjerne mjere i postupke za borbu protiv prijevare, uzimajući u obzir utvrđene rizike.

Cilj upravljanja rizicima prijevare je uspostaviti proaktivne, učinkovite i proporcionalne mjere protiv prijevare bez suvišnih troškova. Procjena rizika prijevare opisana u ovom Pravilu odnosi se na specifične rizike prijevare. Ipak, neizravno, učinkovita procjena rizika prijevare ima učinak na prevenciju i otkrivanje nepravilnosti, koja je šira kategorija od prijevare. Element namjere uvodi razliku u odnosu na prijevaru.

1. Upravljanje rizicima na razini SUK

Upravljanje rizicima na razini SUK podrazumijeva imenovanje **osobe za upravljanje rizicima** te njezine zamjene u svakom tijelu SUK.

2. Sustavno utvrđivanje, procjena i upravljanje rizicima

Strateški pristup procjenjivanju rizika temelji se na utvrđivanju rizika u odnosu na ključne organizacijske ciljeve relevantnog tijela SUK. Jedino se rizici koji su relevantni za ključne ciljeve dalje razmatraju i vrednuju, što rezultira malim brojem ključnih rizika. Utvrđivanje ključnih rizika nije bitno samo zbog utvrđivanja najvažnijih područja kojima je potrebno alocirati resurse za upravljanje rizicima, već i zbog utvrđivanja odgovornosti u vezi s upravljanjem istima.

Upravljanje rizicima u okviru Programa se provodi na tri razine u skladu s razdvajanjem funkcija tijela SUK:

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

- UT upravlja rizicima na najvišoj razini, obuhvaćajući uglavnom razinu upravljanja i funkcioniranja SUK
- PT 1 upravlja rizicima na srednjoj razini uglavnom se fokusirajući na postavljanje zahtjeva u okviru specifičnih ciljeva, definiranju kriterija za odabir operacija/projekata, prateći rezultate specifičnih ciljeva, pripremu poziva, postupak dodjele i ugovaranje te plaćanja
- PT 2 je u odnosu na rizike usmjeren na provedbu operacija/ projekata, upravljačke provjere i plaćanja.

Neke rizike je potrebno procjenjivati i njima upravljati na svim razinama (npr. rizici prijevara). Sustavno i redovno utvrđivanje i procjenjivanje rizika temelj je sustava upravljanja rizicima, - **pri čemu svako od tijela pregledava i procjenjuje vlastite aktivnosti, utvrđujući s njima povezane rizike i osiguravajući upravljanje rizicima.**

3. Ciklus upravljanja rizicima

Ciklus upravljanja rizicima sastoji se od četiri osnovne faze:

1. Utvrđivanje rizika
2. Procjena rizika
3. Postupanje po rizicima
4. Praćenje i izvještavanje o rizicima

3.A Utvrđivanje rizika

Tijela SUK utvrđuju rizike na godišnjoj razini koristeći **Prilog 1 Mapa procesnih rizika**, kroz nekoliko koraka:

Budući da svaka od aktivnosti ima drugačije značenje i učinak na ciljeve određenog tijela, tijela SUK sastavljaju **popis ključnih aktivnosti i pod-aktivnosti** te utvrđuju koje aktivnosti imaju veći utjecaj na njegove ciljeve, kako bi se istima posvetilo više pozornosti tijekom faze utvrđivanja rizika. U navedenu svrhu Osoba za upravljanje rizicima izrađuje mapu procesnih rizika popisujući ključne aktivnosti i pod-aktivnosti pojedinog tijela.

Nakon popunjene mape procesnih rizika, osoba za upravljanje rizicima u njoj procjenjuje **razinu rizika aktivnosti**.

Razina rizika aktivnosti/pod-aktivnosti	Opis razine rizika pod-procesa
V	Rizična (pod)aktivnost. (Pod)aktivnost je vrlo važna i ima značajan utjecaj na ciljeve tijela SUK. Aktivnost nema detaljno razrađene unutarnje procedure. Aktivnost obuhvaća određeni broj strukturnih

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

	jedinica izvan tijela SUK (na primjer: ustrojstvena jedinica za: upravljanje ljudskim potencijalima, financije, proračun i nabavu, informatičku podršku i sl.) i dodatne resurse.
S	(Pod)aktivnost prosječnog rizika. (Pod)aktivnost je važna, može utjecati na ciljeve tijela.
N	(Pod)aktivnost nije rizična. (Pod)aktivnost je važna, ali je njezin utjecaj na ciljeve tijela SUK minimalan.

Sljedeći korak je za svaku aktivnost/pod-aktivnost utvrditi relevantne **vrste rizika** koje treba uzeti u obzir prilikom procesa utvrđivanja rizika. Primjeri za vrste rizika koje je potrebno razmotriti i uključiti u mapu procesnih rizika navedeni su u **Prilogu 2 Katalog vrsta rizika**. Važnost vrste rizika mora se ponovo razmotriti prije svake procjene rizika na razini sustava, kako bi se osigurala njihova usklađenost s promjenama u sustavu unutarnje kontrole, pravnom okviru, otkrivenim nepravilnostima, nalazima i preporukama unutarnjih i vanjskih revizora, kao i sa svakom drugom informacijom koja se odnosi na utvrđivanje izvora rizika koji ranije nisu bili utvrđeni ili nisu bili aktualni. Vrste rizika koje se razmatraju tijekom godišnje procjene rizika na razini sustava osoba za upravljanje rizicima unositi u mapu procesnih rizika.

Ukoliko je potrebno, katalog vrsta rizika ažurira osoba za upravljanje rizicima prije procjenjivanja rizika na razini sustava te se isti s ispunjenom mapom procesnih rizika podnosi skupini za upravljanje rizicima (vidi *Glavu II. ovih Pravila*) koja o istima raspravlja, nakon čega se po potrebi nadopunjuju na njezinu sastanku. U slučaju nadopunjavanja kataloga vrsta rizika, isti se dostavlja UT u rokovima za dostavu dokumenata procjene rizika. Osoba za upravljanje rizicima može umjesto sazivanja sastanka skupine za upravljanje rizicima o potrebi i izvršenim izmjenama kataloga rizika obavijestiti članove skupine putem elektroničke pošte.

Važna stavka u razmatranju odgovora na određeni rizik je definiranje dosega rizika unutar tijela SUK. **Doseg rizika** predstavlja veličinu rizika kojoj je tijelo spremno izložiti se, prije no što ocijeni da je potrebno poduzeti određene radnje. Odluke o tome na koji je način potrebno odgovoriti na rizik moraju se donositi zajedno s utvrđivanjem veličine rizika koja se može tolerirati (prihvatiti). Osoba za upravljanje rizicima procjenjuje doseg rizika u mapi procesnih rizika, zasebno za svaku aktivnost/pod-aktivnost.

Doseg rizika	Opis
V	Relevantna vrsta rizika nije suštinski važna za tijelo SUK prihvatljiva je (čak i postojeći rizik unutar pripadajuće kategorije rizika).
S	Relevantna vrsta rizika je od prosječne važnosti za tijelo SUK. Potrebno je kontrolirati navedene rizike.
N	Relevantna vrsta rizika je suštinski važna za tijelo SUK, iz ove

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

	kategorije rizika može biti prihvaćena samo minimalna veličina rizika.
--	--

3.B Utvrđivanje aktivnosti za daljnju procjenu rizika

U svrhu utvrđivanja pod-aktivnosti i vrsta rizika za detaljno utvrđivanje i procjenu rizika, povezuju se razine rizika pod-aktivnosti i razine doseg rizika, označavanjem znakom „x“ onih područja u mapi procesnih rizika gdje je:

- procijenjena razina rizika pod-aktivnosti VISOKA, a doseg vrste rizika NIZAK
- procijenjena razina rizika pod-aktivnosti VISOKA, a doseg vrste rizika je SREDNJI
- procijenjena razina rizika pod-aktivnosti SREDNJA, a doseg vrste rizika je NIZAK.

Daljnje utvrđivanje i procjena rizika radi se samo za područja označena znakom „x“ Utvrđene rizike iz mape procesnih rizika označene oznakama "x" osoba za upravljanje rizicima preslikava u Prilog 3 Registar rizika za potrebe procjene.

Tijekom utvrđivanja rizika, određuju se oni rizici koji prijete ispunjenju ciljeva ustrojstvenih jedinica. Pri tome je potrebno uzeti u obzir da utvrđivanje rizika ne smije biti preopćenito (tako da bude moguće definirati određene mjere za ublažavanje rizika) ili previše detaljno (na način da se iznose sve teoretski moguće rizične situacije ili scenariji, a da se ne fokusira na najvažnije ciljeve pojedinog tijela SUK), i ne bi trebalo definirati moguće rizike koji su već ublaženi uspostavljenim sustavom unutarnje kontrole

4. Posebno o rizicima povezanim s velikim izmjenama u SUK

Velikim izmjenama u SUK smatraju se:

1. Novo tijelo u SUK
2. Delegiranje dodatnih funkcija vezanih uz EU fondove postojećem tijelu SUK
3. Isključenje tijela iz SUK
4. Promjena tijela u SUK-u uslijed reorganizacije javne uprave – dodjela uloga tijela SUK-a drugom ministarstvu/ agenciji/ instituciji.
5. Promjena ključnog osoblja tijela SUK.

Izuzev navedenih, i druge rizike, ovisno o opsegu, dosegu i značaju, tijelo SUK koje obavlja procjenu može smatrati rizikom koji je povezan s velikim izmjenama SUK.

Procjena rizika, uključivo rizika uslijed velikih izmjena SUK provodi se u okviru procjene rizika tijela SUK.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

GLAVA II. SKUPINA ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA

Postupkom objedinjavanja utvrđenih rizika koordinira osoba za upravljanje rizicima, no utvrđuju ga „vlasnici“ pod-aktivnosti visokog i srednje-visokog rizika, budući da su oni ti koji najbolje poznaju svoje radne procese i koji su na optimalnoj poziciji za predviđanje značajnih i nedozvoljenih rizika. „Vlasnici“ aktivnosti/pod-aktivnosti uzimaju u obzir postojeće kontrole, sve raspoložive informacije, rezultate vanjskih i unutarnjih revizija, utvrđene nepravilnosti. Kako bi utvrđivanje rizika bilo što realističnije (a ne subjektivno), „vlasnici“ aktivnosti/pod-aktivnosti mogu raspraviti o mogućim rizičnim situacijama sa službenicima različitih ustrojstvenih razina. Također, „vlasnici“ ostalih procesa mogu biti uključeni u proces identifikacije rizika, ako za to postoji potreba.

Osoba za upravljanje rizicima odlučuje o najboljem pristupu utvrđivanja rizika u okviru svakog procesa - bilo putem razgovora s „vlasnicima“ rizika ili s njima i uključenim službenicima, razmjenom iskustava, analiziranjem strukture, procedura ili na drugi odgovarajući način. Osoba za upravljanje rizicima prilikom inicijalne procjene rizika te kada se za navedeno ukaže potreba saziva sastanak **Skupine za upravljanje rizicima** koju sačinjavaju „vlasnici“ aktivnosti u pojedinom tijelu SUK, tj. službenici koji su voditelji najnižih ustrojstvenih jedinica u čijem je djelokrugu određena aktivnost. Osoba za upravljanje rizicima prilikom inicijalne godišnje procjene rizika i prilikom ažuriranja može umjesto sazivanja sastanka Skupine za upravljanje rizicima prikupiti usuglašavanja vezano za utvrđene rizike u mapi procesnih rizika putem elektroničke pošte od svih nadležnih „vlasnika rizika“, kao i prikupiti njihove suglasnosti na predmetnu dokumentaciju.

Svi službenici tijela SUK dužni su kontinuirano prilikom obavljanja svakodnevnih dužnosti pisanim putem ukazati nadređenom službeniku, koji je ujedno i član Skupine za upravljanje rizicima, na potencijalne rizike, nastanak novih rizika te povećanje ili ostvarenje ranije utvrđenih rizika koji utječu na ostvarenje ciljeva njihove ustrojstvene jedinice.

GLAVA III. PROCJENA RIZIKA

1. Općenito

Procjena rizika jest utvrđivanje i procjenjivanje događaja koji mogu negativno utjecati na provedbu Programa i ostvarenje zadanih ciljeva.

Procjena rizika temelji se na **procjeni utjecaja/učinka** koji bi rizik imao kada bi se ostvario i **procjeni vjerojatnosti** ili mogućnosti da se učinak određenog rizika ostvari/realizira.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

Prilikom procjene rizika također je potrebno identificirati takozvane „događaje - okidače rizika“ te uzeti u obzir postojeće kontrole i njihovu učinkovitost. Također, kao zadnji korak procjene rizika, potrebno je odrediti odgovarajuće mjere za ublažavanje rizika.

Rizike je potrebno procijeniti kako bi se mogli utvrditi prioritetni rizici i odrediti odgovarajuće mjere za ublažavanje istih.

Procjena rizika obavlja se popunjavanjem registra rizika koji je baza podataka o rizicima o kojima se izvještava te služi kao alat za praćenje rizika.

„Vlasnici“ aktivnosti/pod-aktivnosti moraju se prvenstveno fokusirati na unutarnje rizike (rizike koji proizlaze iz aktivnosti ustrojstvenih jedinica SUK) i aktivnosti za ublažavanje rizika. Pri procjeni rizika, dužna pažnja posvećuje se unutarnjim faktorima tijela SUK (kao što su kvaliteta i motivacija službenika, fluktuacija službenika, kvaliteta sustava kontrole ili brzi porast radne opterećenosti), kao i vanjskim faktorima (kao što su postojeći pravni okvir i mogućnost izmjena propisa, tehnološki razvoj i općenito rizičnost okruženja u kojemu tijela SUK djeluju, viša sila). Pritom uzimaju u obzir postojeće kontrole, sve raspoložive informacije, rezultate vanjskih i unutarnjih revizija, utvrđene nepravilnosti.

2. Procjena utjecaja rizika

Kako bi procijenili utjecaj/učinak rizika, „vlasnici“ aktivnosti/pod-aktivnosti procjenjuju gubitke koji mogu nastati u slučaju pojave rizika, i to prema sljedećoj klasifikaciji:

Bod	Procjena utjecaja/učinka rizika	Dogovoreno tumačenje
1	Nizak	U slučaju pojave rizika, proces i planirane aktivnosti nisu uopće ili su minimalno narušene, bez potrebe za dodatnim resursima
2	Srednji	U slučaju pojave rizika, aktivnosti su značajno narušene, uz moguću potrebu za dodatnim resursima u cilju neremećenja ostvarenja ciljeva
3	Visok	U slučaju pojave rizika, aktivnosti su značajno narušene i značajni dodatni resursi su potrebni za ostvarenje ciljeva. Alternativno, ovu kategoriju treba koristiti za opisivanje situacije gdje nije moguće ostvariti zadane ciljeve.

3. Procjena vjerojatnosti rizika

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

Vjerojatnost rizika je procjena u pogledu izgleda da se određeni rizik pojavi u određenoj aktivnosti/pod-aktivnosti tijela SUK. Za potrebe procjenjivanja vjerojatnosti pojave rizika, „vlasnici“ aktivnosti/pod-aktivnosti trebaju procijeniti sve predmetne rizike prema sljedećoj klasifikaciji:

Bod	Procjena vjerojatnosti rizika	Dogovoreno tumačenje
1	Niska	Pojava rizika je praktično nemoguća ili postoje određeni slučajevi takve pojave ili pak znanje o pojavi takvih situacija
2	Srednja	Vjerojatnost pojave rizika potkrijepljena je prethodnim dokazom ili znanjem o pojavi takve situacije
3	Visoka	Vjerojatnost pojave rizika potkrijepljena je jasnim i učestalim dokazom ili znanjem o pojavi takve situacije

4. Vrednovanje rizika

Proces vrednovanja rizika (na temelju dvostrukih ulaznih podataka iz procjene utjecaja rizika i procjene vjerojatnosti rizika) rezultira bodovanjem iznesenim u registru rizika, ukazujući na prioritetne vrijednosti svakog utvrđenog rizika:

Vjerojatnost pojave	Visoka	3	6	9
	Srednja	2	4	6
	Niska	1	2	3
		Nizak	Srednji	Visok
		Utjecaj		

Rezultat vrednovanja rizika predstavlja ukupnu razinu izloženosti riziku koja može biti niska ili prihvatljiva, srednja ili podnošljiva te visoka ili neprihvatljiva.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

GLAVA IV. MJERE ZA UBLAŽAVANJE RIZIKA

1. Općenito

Postoji nekoliko strategija za ublažavanje rizika koje se mogu koristiti pri definiranju aktivnosti koje se poduzimaju u svrhu ublažavanja utvrđenih rizika. Odluka ovisi o značaju rizika, pragu tolerancije upravljačke strukture na rizik te na stav spram rizika (neki rizici mogu biti prihvaćeni, a drugi ne, ili pak mogu biti prihvaćeni samo do određenog stupnja). Četiri su glavne strategije koje se koriste kao odgovor na rizik:

a) Izbjeći - poduzimaju se aktivnosti suspendiranjem, obustavom ili izmjenom aktivnosti/ciljeva koji potiču rizik. Rizici se mogu izbjeći promjenom dometa, dizajna (ustroja) i/ili tehnologije (tehnike rada)

b) Prenijeti - poduzimaju se aktivnosti usmjerene na smanjenje vjerojatnosti rizika ili utjecaja rizika, prenošenjem rizika na treću stranu ili dijeljenjem rizika s trećom stranom. Rizici se mogu prenijeti trećim stranama koje su najsposobnije imati ih pod nadzorom ili (ako se ne radi o istoj strani) koje će nositi rizik uz najmanji trošak, primjerice Vladi RH, drugom tijelu SUK, ugovarateljima, korisnicima, bankama, itd.

c) Ublažiti (smanjiti) - ovo je najučestaliji odgovor na rizik. Poduzimaju se aktivnosti usmjerene na smanjenje vjerojatnosti rizika ili utjecaja rizika ili oboje i to na nekoliko načina, primjerice izmjenama i/ili dopunama propisa, pojednostavljenjem procedura, jačanjem djelotvornosti kontrola ili dobivanjem informacija kroz izvješća, itd.

d) Prihvatiti - ne poduzima se nikakva aktivnost za smanjenje rizika. „Vlasnik“ aktivnosti/pod-aktivnosti procjenjuje može li se ili mora uočena razina rizika prihvatiti, ili je razumljivo da je trošak ublažavanja rizika veći od potencijalne štete.

Rizik niskog utjecaja i niske vjerojatnosti pojavljivanja ne treba dalje razmatrati, dok rizik visokog utjecaja i visoke vjerojatnosti pojavljivanja traži prioritarno djelovanje. Međutim, moguće je da upravljačka struktura određenog tijela SUK procijeni da rizik može ili mora biti prihvaćen (mora ga se tolerirati), iako je kritičan. Navedeno predstavlja slučajeve kada upravljačka struktura nema nadzor nad rizikom (vanjski rizik). „Vlasnici“ aktivnosti/pod-aktivnosti utvrđuju i analiziraju izvorne uzročnike predmetnog rizika, koji predstavljaju osnovu za formuliranje mjera/aktivnosti za ublažavanje rizika odnosno aktivnosti koje valja provesti kako bi se ojačale unutarnje kontrole i time smanjila ranjivost područja rizika te predlažu rokove za provedbu mjera/aktivnosti ublažavanja rizika.

Provedba odgovora na rizik znači usvajanje odgovarajućih mjera kako bi se vjerojatnost i utjecaj rizičnog događanja ublažila do nulte (0) vrijednosti. Odgovarajuće mjere/aktivnosti za

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

ublažavanje rizika, u skladu s odabranim odgovorima na rizike, utvrđuju se kako bi se osiguralo da se konkretne mjere poduzimaju u cilju postupanja po rizicima bez odgode:

- a) za rizike visoke prioritetne vrijednosti od 7 do 9 - utvrđuju se neodgodive aktivnosti za njihovo smanjenje;
- b) za rizike srednje prioritetne vrijednosti od 4 do 6 - mjere za smanjenje rizika sastavni su dio internih procedura, na način da se predviđa poseban eskalacijski postupak ako se ti rizici ostvare ili se utjecaj povećava;
- c) za rizike niske prioritetne vrijednosti od 1 do 3 - nisu potrebne posebne aktivnosti za ublažavanje, ali jest njihovo redovito praćenje, i onda kada se vjerojatnost njihova pojavljivanja ili njihov utjecaj ne povećavaju.

Rizici prioritetne vrijednosti od 4 do 9 dobivaju broj „Kontrolni ID“ u Registru rizika u istoimenome stupcu (počevši od 1) te se samo rizici s ocjenom 4 i većom unose u **Prilog 4 Akcijski plan za ublažavanje rizika**. U stupac „Kontrolni ID“ u akcijskom planu za ublažavanje rizika unosi se broj istovjetan onome u stupcu „Kontrolni ID“ u registru rizika te predstavlja poveznicu između registra rizika i akcijskog plana za ublažavanje rizika. Osoba za upravljanje rizicima objedinjava/unosi neposredne rezultate „vlasnika“ aktivnosti/pod-aktivnosti iz procjene rizika u završni nacrt registra rizika i akcijskog plana za ublažavanje rizika.

2. Odobravanje identificiranih rizika i predloženih mjera za ublažavanje

Skupina za upravljanje rizicima svakog tijela SUK raspravlja o dovršenoj samoprocjeni rizika (uključujući rizike prijevare) i nacrtu akcijskog plana za ublažavanje rizika (koji sadrži i plan za ublažavanje rizika prijevare), prije podnošenja na uvid upravljačkoj strukturi i na odobravanje čelniku tijela SUK. Osoba za upravljanje rizicima može umjesto sazivanja sastanka Skupine za upravljanje rizicima putem elektroničke pošte prikupiti suglasnosti na izvršene samoprocjene rizika uz osiguranje odgovarajućeg revizijskog traga.

Registar rizika revidira upravljačka struktura tijela SUK, koja:

- odlučuje koji su rizici prihvatljivi (može ih se tolerirati) te za koje nije potrebno poduzimati dodatne aktivnosti ublažavanja rizika, odnosno koji su rizici neprihvatljivi i zahtijevaju poduzimanje dodatnih aktivnosti njihova ublažavanja. Upravljačka struktura može odlučiti da su u pojedinim područjima rizici visoke vrijednosti prihvatljivi, a u drugima je potrebno poduzeti aktivnosti ublažavanja rizika čak i u slučaju rizika srednje ili niske vrijednosti
- procjenjuje predložene mjere ublažavanja rizika u odnosu na raspoložive resurse ili resurse za koje je vjerojatno da će biti raspoloživi
- odlučuje o krajnjim rokovima za provedbu mjera ublažavanja rizika
- imenuje službene osobe odgovorne za određene mjere odgovora na rizike (a/p).

Osoba za upravljanje rizicima usklađuje i objedinjava sve podatke u registru rizika sukladno odluci upravljačke strukture tijela SUK nakon čega čelnik tijela SUK- odobrava registar rizika.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

Iznimno, u slučaju da su pojedine mjere/ aktivnosti za ublažavanje rizika složene, zahtijevaju dosta vremena i resursa te uključuju određeni broj „trećih strana“, osoba za upravljanje rizicima uz pomoć nadležnog „vlasnika“ rizika sudjeluje u pripremi i izradi akcijskog plana za ublažavanje rizika koji odobrava čelnik tijela SUK.

Registar rizika i akcijski plan za ublažavanje rizika te svi ostali prilozi propisani Pravilom VI. Pravila čuvaju se i u elektroničkom obliku na zajedničkom poslužitelju UT-a radi očuvanja revizorskoga traga.

GLAVA V. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O RIZICIMA

1. Općenito

Tijela SUK utvrđuju i procjenjuju rizike na godišnjoj osnovi zaključno do 31. ožujka te prema Prilozima 1 do 4 te Prilogu 6 ovog Pravila te ažuriraju relevantne dokumente zaključno do 30. rujna tekuće godine. U tom smislu, tijela SUK dostavljaju UT Mapu procesnih rizika (Prilog 1), Katalog vrsta rizika (Prilog 2) (ako je primjenjivo), **Registar rizika (Prilog 3)**, **Procjenu izloženosti specifičnim rizicima prijevare (Prilog 6)** i Akcijski plan za ublažavanje rizika (Prilog 4), koji sadrži i plan za ublažavanje rizika prijevare. Opisani prilozi sadrže podatke za tekuću godinu, a izrađuju se s prikazom stanja na dan 31. ožujka tekuće godine te bez odgađanja dostavljaju UT.

Procjena i praćenje rizika te provedba akcijskih planova za ublažavanje rizika odgovornost je svakog tijela SUK-a. Osoba za upravljanje rizicima svakog tijela SUK provjerava provedbu aktivnosti uključenih u registar rizika te u roku 20 dana prije dana u kojem ističe rok za njihovu provedbu, upozorava nadležne „vlasnike“ rizika o rokovima unutar kojih se navedene aktivnosti trebaju provesti. Tijela SUK dužna su tijekom tekuće godine ažurirati registar rizika, procjenu izloženosti specifičnim rizicima prijevare i akcijski plan za ublažavanje rizika, s prikazom stanja na dan 30. rujna tekuće godine. Ažurirane priloge tijela SUK bez odgađanja dostavljaju UT.

Prilikom pregleda zaprimljenih priloga, UT koristi raspoložive informacije za pojedino tijelo SUK (iz izvješća provjera na razini sustava, utvrđenih nepravilnosti ili drugih informacija vezano za kontrolu delegiranih funkcija koju provodi UT, revizijskih izvješća i ostalih dostupnih informacija o funkcioniranju pojedinog tijela SUK) te kvalitativno uspoređuje dostavljene procjene rizika s navedenim informacijama. Primarno se naglasak stavlja na to jesu li identificirani potrebni rizici, kao i utvrđene odgovarajuće ublažavajuće mjere, odnosno akcijski planovi kojima se osigurava umanjeno intenziteta rizika i rizik općenito. Također, prati se ostvarenje ublažavajućih mjera u smislu njihovog pravovremenog ostvarenja, kao i poduzetih radnji u kvalitativnom i kvantitativnom smislu. UT će u svim navedenim slučajevima tijekom SUK, kao i drugim ustrojstvenim jedinicama UT izdavati obrazložene preporuke. O preporukama UT

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

obavještava PT u roku 30 dana od dana primitka referentnih dokumenata. Revidiranu dokumentaciju PT (interno) odobrava i ponovno podnosi UT. Neprihvatanje preporuka mora biti obrazloženo i dostavljeno s revidiranim dokumentom.

UT može dodatno utvrditi način postupanja interne jedinice/osoba koje se bave upravljanjem rizicima na razini UT, o čemu će po potrebi, izdati i uputu PT.

Ako dođe do promjene operativnog okruženja, ostvarenja utvrđenih rizika ili pojave novih rizika, tijela SUK ažuriraju registre rizika po potrebi. Svaka naredna aktivnosti utvrđivanja i procjenjivanja rizika se smatra nadogradnjom prethodno izrađene procjene.

UT može koristiti sve prethodno navedene dokumente za provedbu aktivnosti u smislu osiguravanja učinkovitog funkcioniranja SUK.

2. Sastanak Osoba za upravljanje rizicima

Nakon zaprimljenih ažuriranih dokumenata i njihove analize, osoba za upravljanje rizicima (UT) saziva jednom godišnje, a u slučaju potrebe i češće, sastanak osoba za upravljanje rizicima, radi koordinacije rizika na razini SUK.

Osobe za upravljanje rizicima tijela SUK mogu se sastati i u slučaju ako se izmijenila metodologija upravljanja rizicima, ili kako bi se raspravljalo o daljnjem postupanju u situacijama kad su, u odnosu na upravljanje rizicima, utvrđeni određeni nedostaci ili neusklađenosti tijekom obavljanja nadzora nad delegiranim funkcijama ili drugih revizija.

3. Posebno o ulozi UT

Osim koordinativne uloge vezano uz praćenje rizika, UT obavlja sadržajni pregled dokumentacije koju ispunjava UT te ostala tijela SUK na temelju ovih Pravila, prati stanje po pojedinom tijelu (sadržajna adekvatnost procjene rizika, sadržajna adekvatnost predloženih mjera ublažavanja rizika, provedba mjera ublažavanja rizika, rokovi provedbe mjera i ostalih aktivnosti vezano uz postupanje u skladu s ovim Pravilima) te daje preporuke UT i ostalim tijelima SUK za poduzimanje određenih radnji s ciljem adekvatne provedbe Programa, utemeljeno na procjenama rizika. Za potrebe obavljanja navedenih aktivnosti UT pregledava revizijske nalaze i druge dokumente koje je izdao UT ili pak druga ovlaštena tijela, a koje mogu upućivati na eventualne rizike pojedinog tijela SUK, može inicirati sastanke s pojedinim tijelom SUK, obavljati intervjue sa zaposlenicima UT i drugih tijela SUK, odnosno obaviti bilo koju drugu radnju koju smatra primjenjivom. O navedenom UT vodi revizijski trag, što može podrazumijevati (ali nije ograničeno na) pripremanje bilješke, zapisnika, dokumenta s popisom i pojašnjenjem provedenih radnji.

Također, UT zaprimljene završne procjene rizika tijela SUK (pripremljena u skladu s ovim Pravilima) dostavlja nadležnoj jedinici Ministarstva financija.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

GLAVA VI. PROCJENA RIZIKA PRIJEVARE

Sve prethodno navedeno u ovom Pravilu na odgovarajući način se primjenjuje i na procjenu rizika prijevare.

U Akcijskom planu za ublažavanje rizika (Prilog 4 ovoga Pravila) predviđen je dio koji se veže uz sustavne rizike i rizike prijevare. Rizici koji su identificirani kroz Prilog 6 Procjena izloženosti specifičnim rizicima prijevare, ne trebaju se ponovno navoditi u registru rizika.

Vezano uz procjenu i utvrđivanje rizika prijevare, sva tijela SUK, vodeći računa o funkcijama koje su im dodijeljene, ispunjavaju relevantne dijelove Priloga 6 ovog Pravila.

Tijela SUK (najmanje osoba za rizike, osoba za nepravilnosti te koordinator za nepravilnosti, a preporučljivo i ostali službenici) prilikom obavljanja svojih zadaća vezano uz rizike prijevare obvezna su se informirati o sadržaju sljedećih dokumenata:

- Smjernica EK o procjeni rizika prijevare i učinkovitim i proporcionalnim mjerama protiv prijevara EGESIF_14-0021-00, 16/06/2014, dostupno na: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2014/fraud-risk-assessment-and-effective-and-proportionate-anti-fraud-measures
- COCOF 09/0003/00 od 18.2.2009. – Information Note on Fraud Indicators for ERDF, ESF and CF dostupno na https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/cocof-guidance-documents/2009/information-note-on-fraud-indicators-for-erdf-esf-and-cf
- stranica EK Centar znanja protiv prijevara na kojoj se nalaze aktualne informacije vezano za regulativu, praktične primjere, dobru praksu u dijelu prevencije i otkrivanja nepravilnosti i prijevara, dostupna na https://antifraud-knowledge-centre.ec.europa.eu/index_en.

GLAVA VII. POLITIKA SPRJEČAVANJA RIZIKA PRIJEVARE

1. Općenito

Tijela SUK promiču visoke pravne, etičke i moralne standarde u pogledu načela integriteta i objektivnosti te obavljaju funkcije usmjeravajući se na izbjegavanje i sprječavanje prijevare te korupcije. Navedeno je obveza i svih zaposlenika predmetnih tijela. Navedena kultura promiče se u tijelima SUK u svrhu izbjegavanja prijevarnih postupanja i olakšavanja prevencije i otkrivanja prijevare te razvijanja procedura koje pružaju podršku istraživanju povezanih prijestupa te osiguravaju da se takvim slučajevima pristupa pravovremeno i na odgovarajući način. U tom kontekstu osoba za upravljanje rizicima:

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

- redovito saziva sastanke i sudjeluje na sastancima Skupine za upravljanje rizicima, vezano uz redovnu kontrolu rizika prijevare
- priprema akcijski plan za ublažavanje utvrđenih rizika
- osigurava informiranost i osviještenost zaposlenika o rizicima prijevare i poduzimanju odgovarajućih radnji u tom smislu te potiče organiziranje edukacija na temu otkrivanja prijevare.

„Vlasnici“/upravitelji procesa tijela SUK (voditelji relevantne ustrojstvene jedinice) su odgovorni za kontinuirano upravljanje rizicima prijevare te izradu akcijskih planova, na način opisan u ovom Pravilu, a posebno za:

- osiguravanje odgovarajućeg sustava unutarnje kontrole, u okviru njihove nadležnosti
- sprječavanje i otkrivanje prijevare
- osiguravanje postupanja s dužnom pažnjom te provedbu preventivnih mjera u slučajevima sumnje na prijevaru
- poduzimanje korektivnih mjera, uključujući i sankcije za povrede službene dužnosti.

Također, svi zaposlenici SUK trebaju biti upoznati s indikatorima sumnje na prijevaru iz **Priloga 7** ovog Pravila, u cilju podizanja svijesti i izgradnje kapaciteta vezano za prevenciju prijevarnih ponašanja i postupanja s kojima se mogu susresti tijekom provedbe aktivnosti iz svog djelokruga, poglavito vezano uz upravljačke provjere.

2. Samoprocjena rizika prijevare

Samoprocjenu rizika prijevare se provodi u svrhu prevencije prijevare, otkrivanja i poduzimanja potrebnih korektivnih mjera. UT uspostavlja učinkovite i razmjerne mjere za suzbijanje prijevare, uzimajući u obzir utvrđene rizike.

Korištenjem alata za procjenu izloženosti specifičnim rizicima prijevare (Prilog 6 ovog Pravila) UT, PT i TRF obavljaju i procjenu učinka i vjerojatnosti ostvarenja specifičnih rizika prijevare vezano uz funkcije koje su im dodijeljene te određuju mjere za ublažavanje istih. Zbog nulte tolerancije prema prijevarama i korupciji, svi identificirani rizici za čije su ublažavanje planirane nove kontrole u Prilogu 6 Procjeni izloženosti specifičnim rizicima prijevare, bez obzira na visinu ocjene neto rizika, prenose se u Prilog 4 Akcijski plan za ublažavanje rizika.

Procjena izloženosti specifičnim rizicima prijevare usmjerena je na najosjetljivije procese koji su najotvoreniji za prijevarno postupanje fizičkih i pravnih osoba: odabir prijavitelja, provedba i provjere operacija/ projekata te podnošenje zahtjeva za plaćanje EK i plaćanja. Prijevarno ponašanje moguće je i u izravnim nabavama. Procjena izloženosti specifičnim rizicima prijevare temelji se na pet glavnih metodoloških koraka:

- a) kvantificiranje vjerojatnosti i utjecaja specifičnog rizika prijevare ne uzimajući u obzir učinak postojećih kontrola (bruto/inherentni rizik)
- b) procjena učinkovitosti trenutnih kontrola koje su uspostavljene kako bi se ublažio bruto rizik

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

c) procjena neto rizika nakon uzimanja u obzir učinka trenutnih kontrola i njihove efikasnosti (preostali rizik)

d) procjena utjecaja planiranih kontrola ublažavanja na neto (preostali) rizik

e) definiranje ciljanog rizika odnosno razine rizika koju UT smatra podnošljivom nakon što su sve kontrole uspostavljene i aktivne.

Upute za procjenu rizika prijave nalaze se u **Prilogu 5** ovog Pravila.

3. Skupina za procjenu rizika prijave tijela SUK

UT, odnosno osoba za upravljanje rizicima u UT obavlja preliminarnu procjenu sveukupnih rizika prijave (nakon što je od tijela SUK zaprimila svu potrebnu dokumentaciju - procjenu izloženosti specifičnim rizicima prijave i akcijski plan za ublažavanje rizika) te saziva sastanak Skupine za procjenu rizika prijave tijela SUK na kojem će se analizirati i raspraviti dostavljene procjene rizika. U radu predmetne Skupine mogu sudjelovati i službenici tijela SUK koji rade na osjetljivim poslovima, kao i predstavnici drugih specijaliziranih institucija koje mogu doprinijeti svojim stručnim znanjem ili imaju određen zaduženja (kao primjerice Ministarstvo financija u provedbi sastanaka AFCOS mreže). Prilikom analize rizika prijave na razini Programa uzimaju se u obzir dokumenti koje su UT dostavila tijela SUK, ali i drugi izvori informacija (npr. aktualni revizijski nalazi). Sastanak se održava dva puta godišnje, a prema potrebi može i češće.

4. Strategija sprječavanja korupcije

Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine donio je Hrvatski sabor na sjednici 29. listopada 2021. Donošenje novog strateškog okvira za borbu protiv korupcije navedeno je u Programu Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2021.- 2024. godine i Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine („Narodne novine“, broj 13/21.).

5. Temeljne mjere za suzbijanje prijave

Temeljne mjere za suzbijanje prijave predstavljaju mjere za suzbijanje prijave koje provode sva tijela SUK tijekom provedbe Programa, neovisno o tome je li obavljena procjena rizika te obuhvaćaju:

a) pohađanje odgovarajućih treninga i edukacija i širenje znanja i iskustava jer je važno osigurati dostupnost izobrazbi na temu borbe protiv prijave te poticati njihovo pohađanje, kao i obvezu polaznika širiti stečena znanja i dobivene materijale unutar tijela SUK

b) redovno praćenje internetske stranice OLAF te izvješća Europskog revizorskog suda u kojima se obrađuje tema nepravilnosti, prijave i korupcije na štetu proračuna Unije te dostavljanje sažetog prikaza relevantnih podataka i dokumenata objavljenih na stranicama predmetnih tijela (strategije, izvješća, prezentacije, brošure, prikaz slučajeva po kojima se postupalo i slično).

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

Navedeno je obveza osobe za upravljanje rizicima, koji najmanje dva puta godišnje voditeljima ustrojstvenih jedinica unutar tijela SUK u kojem je zaposlena dostavlja sažeti prikaz relevantnih podataka i dokumenata objavljenih na navedenoj stranici, koji ih dalje prosljeđuju unutar ustrojstvenih jedinica za koje su zaduženi.

Također, obveza je Osobe za upravljanje rizicima u PT-u 2 poticati voditelje projekata u PT-u 2 da redovno prate Elektronički oglasnik javne nabave (EOJN), internetske stranice Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (DKOM) i druge relevantne internetske stranice i pretraživače (kao npr. središnja internetska stranica Sustava, <https://sudreg.pravosudje.hr>, <http://www.poslovna.hr>) te koriste alat ARACHNE (ako je dostupan) u cilju provjeravanja:

- s kim naručitelj (koji je korisnik bespovratnih sredstava) sklapa ugovore, je li isti ponuditelj često izabran u postupcima javne nabave predmetnog naručitelja
- sklapa li naručitelj dodatke ugovoru
- koji su razlozi eventualnog poništenja postupka javne nabave
- ima li izjavljenih žalbi i kako ih je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (DKOM) riješila
- u slučaju ugovora o radovima, postoji li određena veza između izvođača radova i građevinskog nadzora (npr. jesu li već ranije bili oboje angažirani na istim poslovima kao izvođač i nadzor, jesu li vlasnički vezani, i sl.)
- ostalih razloga koji mogu upućivati na rizik od nezakonitog postupanja naručitelja ili odabranog ponuditelja.

c) provjeru korisnika (fizičke ili pravne osobe) i/ili osobe ovlaštene za zastupanje korisnika, primjerice putem sustava ARACHNE, uvidom u Registar stvarnih vlasnika i putem nekih od dostupnih pretraživača interneta, kao što je to, vezano uz sprječavanje sukoba interesa, opisano u Pravilu III. Dodjela bespovratnih sredstava i Pravilu IV. Izvršavanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

d) provjeru osoba koje sudjeluju u postupku dodjele bespovratnih sredstava, kako je to opisano u Pravilu III. Dodjela bespovratnih sredstava, Glava IV.

e) komunikaciju s javnosti, a time i potencijalnim prijaviteljima, prijaviteljima i korisnicima o zaštiti financijskih interesa Unije.

f) informiranje korisnika na radionicama koje su im namijenjene o mjerama koje se poduzimaju u svrhu prevencije, otkrivanja, sprječavanja i načina postupanja s utvrđenim prijevarama (posebice se pozornost posvećuje pitanjima (javne) nabave) te posljedicama kojima se isti izlažu u slučajevima prijevarnog postupanja.

PRAVILA: PRAVILO VI. UPRAVLJANJE RIZICIMA		
Program iz područja konkurentnosti i kohezije 2021.-2027.	Datum	Srpanj 2023.
	Verzija	1.0

Nakon obavljanja procjene rizika, ako je potrebno, poduzimaju se i dodatne odgovarajuće mjere koje se definiraju u odnosu na utvrđene rizike i njihov doseg.

GLAVA VIII. POPIS PRILOGA

- Prilog 01 – Mapa procesnih rizika
- Prilog 02 – Katalog vrsta rizika
- Prilog 03 – Registar rizika
- Prilog 04 – Akcijski plan za ublažavanje rizika
- Prilog 05 – Upute za popunjavanje Priloga 6
- Prilog 06 - Procjena izloženosti specifičnim rizicima prijave
- Prilog 07 – Indikatori sumnje na prijevaru

GLAVA IX. PREGLED PROMJENA

Broj verzije	Datum promjene (datum donošenja nove verzije)	Promijenjena glava/točka/podtočka	Komentar (ako je primjenjivo)